

PERC PAN EUROPEAN REGIONAL COUNCIL CRE CONSEIL REGIONAL
EUROPEEN
BERC ВСЕЕВРОПЕЙСКИЙ РЕГИОНАЛЬНЫЙ СОВЕТ

Izjava Panevropskog regionalnog vijeća (PERV) Međunarodne konfederacije sindikata (MKS) o krizi COVID-19, 1. april 2020.

Globalna kriza COVID-19 je uticala na cijeli evropski kontinent. Milioni ljudi su već ili će biti zaraženi. Stroga ograničenja slobode kretanja i tržišta rada doveli su do ogromnog gubitka radnih mjesta i velikog broja preduzeća koja se suočavaju sa bankrotom.

Decenije strukturalnih reformi, zajedno sa mjerama štednje, ostavili su na cjedilu sisteme javnog zdravlja i socijalne zaštite u velikom broju država, koje se sada moraju nositi sa ovom situacijom. U najgorim situacijama, kao što je slučaj sa Gruzijom gdje je zdravstveni sektor u potpunosti privatiziran, država se našla u položaju taoca privatnog zdravstvenog sektora; sada mora plaćati ogromne iznose privatnom sektoru da bi rješavala pitanje prevencije ili postojećih izazova. Niske plate i nesigurno zapošljavanje su suočili veliki broj zaraženih sa izborom: ili širenje bolesti ili akutno siromaštvo.

Dugoročno, moramo još jednom ponoviti lekciju globalne ekonomske krize. Moramo zaustaviti neoliberalizam, stukturalne reforme i štednju. Trebaju nam demokratije u kojima su ljudi na prvom mjestu. Treba nam novi društveni ugovor, sa univerzalnim sigurnim mrežama radničkih prava, dostojanstvenim platama i socijalnom zaštitom za sve radnike, te javne službe sa dovoljnim sredstvima, uključujući zdravstvenu njegu za sve, koja je dostupna svima kojim je potrebna.

Veći dio Evrope je trenutno u blokadi. Nacionalne vlade – ponekad suviše kasno – donose stroge mjere, zatvaraju granice i fabrike, zaustavljaju kulturne i sportske aktivnosti i zatvaraju škole. Bez obzira koliko bile neophodne, ove mjere imaju kratkoročna dejstva na plate radnika, a imaće dugoročne posljedice na ekonomije i društva.

Od velikog broja radnika se traži da ostanu kući, a veliki broj njih, naročito žene, mora brinuti o svojoj djeci koja nisu u školi, što je djelimično uzrokovano i pandemijskim širenjem neplaćenog rada vezanog za brigu o drugima. A ogroman broj drugih je jednostavno otpušten ili su ostavljeni bez prihoda potrebnih za izdržavanje svojih porodica ili plaćanje računa za domaćinstva i komunalne usluge. Žene su više izložene riziku od zloupotrebe u porodici, dok se radnici migranti i izjeglance suočavaju sa dvostrukim izazovom gubitka prihoda i nemogućnosti povratka u svoje zemlje. Zdravstveni radnici – dominantno žene – su razvučeni na sve strane i izloženi su sve većem riziku jer ne postoje dovoljne količine lične zaštitne opreme. Ogroman broj radnika u distribuciji, maloprodaji, ekonomiji staranja i hitnim službama – još jednom dominantno žene – je takođe izloženo riziku, a zaslužuju naše poštovanje.

Zemlje sa razvijenim i inkluzivnim ekonomijama, bez obzira na izazov strukturalnih reformi i štednje, uspjele su pokrenuti ekonomske poticaje, upumpati novac u zdravstvene usluge i održati nivo plata, naročito u Sjevernoj i Zapadnoj Evropi. Pritisnute ili u saradnji

sa sindikatima, neke zemlje su osigurale dodatno plaćeno bolovanje, subvencije na plate za zaposlene i samozaposlene radnike, rad na određeno vrijeme, čak olakšice na hipoteku i iznajmljivanje prostora.¹ Osigurale su podršku za preduzeća putem subvencija i olakšica na poreze i jefitinih kredita.²

Ali, veliki broj zemalja u Evropi je već prezadužen, socijalna zaštita i javni sektor su nedovoljno finansijski osigurani, nesigurna zaposlenost i širokoraštrano siromaštvo rastu, dok su kolektivno pregovaranje i socijalni dijalog nedovoljno razvijeni. Ove zemlje neće biti u stanju da se nose sa posljedicama pandemije COVID-19.

Bez obzira što postoje preduzeća u Evropi i svijetu³ koji razumiju potrebu uvođenja mjera borbe protiv virusa i mjera za održavanje ekonomije, kako bi se osigurala podrška za društvo i građane, te doprinijelo obnovi, tu su i oni pohlepni, koji se odriču svake odgovornosti otpuštanjem radnika, prisiljavanjem radnika da rade u nesigurnim i nebezbednim uslovima ili predlaganjem suspenzije radničkih prava. Sindikati u Hrvatskoj su se već izborili protiv takvog hipokritičnog i neodgovornog prijedloga, ali moramo ostati budni i pokazati solidarnost na svim mjestima gdje dođe do takvih napada. Nedavno usvojen zakon u Poljskoj, usmjeren na borbu protiv pandemije COVID-19 uvodi propise koji nisu vezani za krizu, već imaju za cilj da ograniče socijalni dijalog i miješaju se u autonomiju socijalnih partnera.

Globalna COVID-19 kriza zahtijeva globalni odgovor. Sada već dobijamo pozitivne signale od G20 i MMF-a⁴, a Evropska unija još uvijek nije uspjela dogovoriti dovoljno koordinirani pristup⁵.

Panevropsko regionalno vijeće koje zastupa sindikate od Rejkjavika do Vladivostoka, još jednom potvrđuje jedinstvo evropskog sindikalnog pokreta, te ponavlja svoj poziv na solidarnost tokom suočavanja sa zdravstvenom, ekonomskom i humanitarnom krizom koja uništava kontinent, te zahtijeva usmjerene i koordinirane napore nacionalnih i multilateralne organa, preduzeća i sindikata.

Pozivamo nacionalne vlade da:

- zaustave širenje bolesti, a da u isto vrijeme poštuju temeljne slobode, naročito dok rastu socijalni pritisci;
- osiguraju veću i ravnopravniju podršku zdravstvenim uslugama, svim ženama i muškarcima na prvoj liniji odbrane;
- osiguraju garancije za zdravstvenu zaštitu svim ljudima, sada i u budućnosti;
- uvedu ekonomske pakete putem socijalnog dijaloga kako bi sačuvali preduzeća od propadanja, spriječili nezaposlenost, kako bi održali nivoe prihoda za sve radnike, kako bi održali i proširili sisteme socijalne zaštite, te osigurali privremenu zaštitu zapošljavanja za sve radnike, uključujući zaštitu i za one na netipičnim i nesigurnim radnim mjestima;
- naročito osiguraju dostojanstvena primanja za zaposlene, samozaposlene i radnike koji posluju putem internet platformi, plaćeno bolovanje od prvog dana bolovanja, te

1 <https://www.ituc-csi.org/putting-people-first>

2 Primjeri koje prikazuju MKS i EKS, dostupni na (potrebno dopuniti) <https://www.ituc-csi.org/covid-19-best-country-responses>

3 Poveznica na MKS-MOP, MKS-MTK: https://www.ituc-csi.org/IMG/pdf/20200323_joint_ioe-ituc_statement_on_covid-19.pdf; <https://www.ituc-csi.org/ituc-icc-covid19>

4 Poveznica na odgovor MKS-a: <https://www.ituc-csi.org/letter-g20-covid19> <https://www.ituc-csi.org/g20-summit-shows-global-leadership> <https://www.ituc-csi.org/letter-from-kristalina-georgieva>

5 Poveznica na odgovore EKS-a: <https://www.etuc.org/en/trade-unions-and-coronavirus>

- da pomognu sa troškovima domaćinstava;
- održe vitalne lance snabdijevanja putem otvorenih granica za kretanje roba i rezervi, te da u isto vrijeme osiguraju adekvatnu zaštitu radnicima u sektoru transporta;
  - posebnu pažnju posvete potrebama onih žena koje se suočavaju sa povećanim rizicima nasilja u porodici, i
  - poštuju prava radnika migranata tako što će im dozvoliti da ostanu u zemljama domaćinima, te da postupaju s njima kao sa domicilnim stanovništvom u smislu pristupa svim socijalnim i pravima na zapošljavanje.

Pozivamo međunarodne organe, uključujući Evropsku uniju i Međunarodne finansijske institucije, da:

- sarađuju na izradi mjera potrebnih za suzbijanje bolesti, uključujući da razmjenjuju informacije, medicinsko znanje, tehnologiju i materijalna sredstva, te ličnu zaštitnu opremu;
- prošire finansijsku podršku ekonomijama u potrebi, bez uslovljavanja, s tim da ta sredstva koriste za finansiranje usluga javnog zdravlja i podrške za prihode radnicima;
- upumpaju dovoljno finansijskih sredstava u globalnu ekonomiju kako bi se održala ponuda i potražnja; i
- rade sa socijalnim partnerima kako bi osigurali da poduzete mjere odgovaraju potrebama radnika i preduzeća svih veličina.

Pozivamo preduzeća i poslodavce da:

- rade sa sindikatima kako bi se osiguralo poštivanje radnička prava, radnih mjesta ili prihoda, bez obzira na tip i oblik zapošljavanja, uključujući i za one sa nesigurnim ugovorima;
- podržavaju mjere borbe protiv bolesti preusmjeravanjem proizvodnje, gdje je to moguće, na proizvodnju medicinske i opreme za ličnu zaštitu;
- se suzdrže od lobiranja za smanjenje ili relaksiranje zaštite zaposlenosti;
- osiguraju radnicima opremu za ličnu zaštitu i druge mjere koje smanjuju širenje virusa na radnim mjestima; i
- dozvole bolje saradnju sa sindikatima na nivou preduzeća u svrhu zaštite radnika.
